

Morts menors, cadàvers de segona mà?

(Akim Hunter i Jack Lee Thompson)

Toni Roca

Morts menors, sense dubte cadàvers de segona mà. Però no per això d'importància secundària, esdeveniment marginal, d'accés no immediat, de reflex a les planes dels periòdics a llocs inverosímils, de breu text, petit titular, pàgina gairebé oblidada, racó del periòdic, emissora de ràdio o televisió, revista especialitzada que aquesta, tal vegada, i per motius més comprensibles que no pas els altres —la premsa diària, sempre més conjuntura i d'acció directa, immediata— aporten un grau una mica més ample d'humanitat i la notícia es publicada a lloc de més —més o menys— rellevància o representativitat. Als darrers anys, s'han produït morts dins el món del cinema que podríem qualificar de morts importants, cadàvers excel·lents si volguéssim evocar aquella notable pel·lícula de Francesco Rossi. Exemple, massa per a la nostra memòria cinematogràfica, James Stewart, Robert Mitchum, Bette Davies. O Billy Wilder. O, també/també inoblidable, estimadíssim Jack Lemon. I no voldria oblidar-me pas de l'increïble Walter Mattau. Hi ha més, que la llista és tan brutal com exagerada. Coses de la vida que passa. I a l'espera —esperem, desitgem que per molts anys i bons— de la Katherine Hepburn.

Però d'altres morts —altres veus, altres àmbits, diria el clàssic de la novel·la americana— d'altres cadàvers ara mateix voldria parlar. Parlar escriure, en certa manera perquè sí, perquè em fa ganes, però no només això. Escriure d'aquesta gent tan lligada la meua vida de sempre com un acte de justícia. O, simplement, per fer un petit homenatge a un cor cinematogràfic, el meu, sentimental i dèbil, fràgil com el vidre fràgil, humit com l'herba humida. Són coses, impressions personals intransferibles. Però que, a la vegada, de forma simultània tenen, poden tenir, una transcendència, una referència cinematogràfica. Noms en aparença menor dins la història del cine però que, a la vegada aportaren al llarg de tantes i tantes pel·lícules, el seu sentiment, un cor batent, una sang i una presència sense el menor sentit del dubte, una aportació relle-

vant. Són els secundaris de sempre, figura tan lligada al cinema americà, sovint pilars del film en qüestió. I ara, toca el torn a una actriu, Kim Hunter, un director Jack Lee Thompson, morts recents, cadàvers encara fresquets, collita setembre de 2002.

L'actriu nord-americana Kim Hunter, va marxar d'entre nosaltres un 11 de setembre —maleït 11 de setembre— a la seva llar conjugal de Los Angeles. Desconeguda per a molta gent, en especial els cinèfils de generacions més properes, per altres, que amb el pas del temps també anarem oblidant-la de mica en mica, sempre serà l'extraordinària Stella d'*Un tranvia llamado deseo*, dirigida per Elia Kazan. Al film, interpretava el paper de la germana de la inoblidable Blanche du Boise, que vol dir precisament Vivien Leigh. Aquella fou una interpretació excel·lent, plena d'emoció, intensitat. Valenta i desafiadora, a la pel·lícula —el mateix va passar amb Karl Malden— va haver de lluitar, contra dos monstres, Vivien Leigh i Marlon Brando, que en tot moment concentraren l'atenció de l'espectador. Un paper fet a la seva mida, que explorava en tot moment el dibuix psicològic d'un personatge d'equilibri, estrany pardell del univers, dolorós i complex, de Tennessee Williams. Amb tota justícia li fou concedida l'Oscar a la millor actriu secundària per una Stelle vibrant. *Un tranvia llamado deseo* marca massa aviat el seu moment d'èxtasi i glòria. Dos títols més enriqueixen la seva filmografia, *Lilith*, aquella magnífica història narrada per Robert Rossen. També interpretà el paper de la doctora Zira a *El planeta de los simios*. La resta, telefilms. Molts telefilms. Una pena.

Tenia, a l'hora de la seva mort, 87 anys el ja veterà Jack Lee Thompson.

Nascut a Anglaterra morí al Canadà el passat 4 de setembre. Encara que anglès, en la pràctica desenvolupa tota la seva vocació cinematogràfica als Estats Units. Ara que és mort, molts el recordaran per un western estrany a la vegada que discret. *El oro de McKenna* interpretada per Omar Sharif. Però de totes les seves feines rere la càmera, voldria evocar, per mèrits propis dos més que notables pel·lícules, *Los cañones de Navarone*, amb Gregory Peck, Anthony Quinn, David Niven. L'altre referència és ja una cinta de culte, *El cabo del terror*, també amb Gregory Peck i Robert Mitchum. *Los cañones de Navarone*, és una de les millors pel·lícules del gènere bèl·lic dels anys seixanta, una dècada on el gènere en la pràctica esgotat contemplà un notable ressorgiment. Recordeu, per exemple, *El desafío de las águilas*, *El día más largo*, *La batalla de las Ardenas*, *Un puente lejano*, o a no dubtar el millor de tots esdevingut un clàssic intocable, *Doce del patíbulo*, de Robert Aldrich. Dotada d'una admirable banda sonora a *Los cañones de Navarone*, en tot moment Lee Thompson va saber controlar i dirigir la pel·lícula d'una forma admirable. Però la seva gran aportació a la història del cinema ens remiteix a un títol mític i al pas dels anys revaloritzat de manera tan justa com apropiada. *El cabo del terror* —Martin Scorsese filma un remake molt menor, *El cabo del miedo*—, un film enorme, intel·ligent, inspirat en un guió de primera mà que permet crear al seu director un clima d'asfíxia, tensió, suspens, graduació dramàtica fins a límits insuperables. Rodada en un blanc i negre extraordinari, *El cabo del terror* ens porta al millor del cinema americà de tota la vida. ■

